

SBAB!

Analys klimatbokslut 2019

Kontaktinformation:
Johan Solberg
johan.solberg@uandwe.se
+46 733 55 6062

Summering

SBAB har upprättat klimatbokslut för 2019. Det har utförts av U&We med användning av dataverktyget *Our Impacts*. Den standard som redovisningen följer är Green House Gas (GHG) protocol.

SBAB's tidigare klimatbokslut sedan 2009 har lagts in i *Our Impacts*.

Totala utsläpp för 2019 är 533,7 ton CO₂e (koldioxidekvivalenter). För 2018 redovisades utsläpp av 193,3 tCO₂e. Vilket innebär en ökad negativ påverkan jämfört med föregående år. Anledningen till ökningen är främst beroende på ett utökat mätomfång i enlighet med anvisningar från Green House Gas (GHG) protocol:

- Personalens IT-utrustning (+209 ton)
- Leverantörer av servertjänster (+22 ton)
- Hotellnätter (+19 ton)

Booli har tillkommit som en ny mätenhet (+8,6 ton)

För de mätområden som valts har data varit tillgängliga och insamlingsprocessen har varit utan anmärkning.

Introduktion

Bakgrund och syfte

SBAB har genomfört en klimatberäkning av sina utsläpp för 2019 som en del i arbetet med klimatstrategi och handlingsplan för att minska utsläppen.

Klimatberäkningen har gjorts med användande av det webbaserade verktyget *Our Impacts*.

Medverkande

Kontaktperson från SBAB har varit Peder Wissler. Kvalitetsgranskning och analys av klimatbokslutet har utförts av Johan Solberg, U&We.

Tidpunkt

Datainsamlingen ägde rum under januari-februari 2020.

Metodik

Standard

Den standard som används är Greenhouse Gas Protocol (GHG Protocol), som utvecklats av World Resources Institute och the World Business Council for Sustainable Development.

Enligt GHG Protocol ska ett företag ta ansvar för alla emissioner från verksamhet som man har kontroll över. Kontroll definieras som finansiell eller operationell kontroll.

GHG Protocol delar upp emissioner i tre grupper eller scope. Dessa är:

- Scope 1 – direkta utsläpp av växthusgaser från förbränning av fossil energi, till exempel utsläpp från oljepannor och fordon.
- Scope 2 – indirekta växthusgaser från inköpt energi såsom elektricitet, fjärrvärme
- Scope 3 – andra indirekta utsläpp av växthusgaser till exempel från affärsresor, transporter, papperskonsumtion

GHG Protocol inkluderar sju växthusgaser. Dessa är:

- Koldioxid, CO₂
- Metangas, CH₄
- Nitrosa gaser, N₂O
- Hydrofluorcarbon, HFCs
- Perfluorcarbon, PFCs
- Nitrotrifluorid, NF₃
- Svavelhexafluorid, SF₆

Dessa gaser har olika uppvärmningspotential (GWP, global warming potential). Till exempel har CO₂ potentialen 1 medan CH₄ har potentialen 25. Därför konverteras alla gaser till koldioxidekvivalenter CO₂e.

Data

Data har samlats in från kontoren i Stockholm, Karlstad, Göteborg och Malmö samt Booli som är en ny mätenhet för 2019 års klimatfotavtryck

Klimatberäkningarna baseras på data från 2019. Jämförelser har gjorts med klimatboksluten från 2013.

Emissionsfaktorer

I *Our Impacts* finns inmatade emissionsfaktorer som är hämtade från internationellt vetenskapligt accepterade källor. I de fall specifika emissionsfaktorer för Sverige finns tillgängliga har sådana använts. Det gäller till exempel förnybar el, fjärrvärme och SJ:s utsläppsdata.

Systemgränser

De emissionskällor som redovisas är:

Scope 1

- Egna/långtidsleasade bilar

Scope 2

- Elektricitet – Bra Miljöval
- Fjärrvärme

Scope 3

- Avfall till förbränning
- Kopieringspapper
- Vattenförbrukning
- Återvunnet avfall
- Tjänsteresor
  - Flyg
  - Personalens bilar
  - Tåg
  - Taxi

Uppströms emissioner

GHG Protocol rekommenderar att man inkluderar uppströms emissioner, det vill säga sådana utsläpp som uppstår hos leverantörer. För el och fjärrvärme innebär det att ta hänsyn till överföringsförluster, inräkna transporter av bränsle samt tillverkning av bränslet som används för produktion av el och värme. För bilkörning inräknas tillverkning och transport av bränsle.

Uppströms emissioner har beräknats för företagets dieselbil och för tågresor.

Förnybar el har uppdaterades med uppströms emissioner inklusive transport och distributions förluster.

För Tågresor har använts SJ's emissionsfaktor som tar hänsyn till uppströms utsläpp.

Flygresor

Utsläpp från flyg är större än fossilinnehållet i flygbränslet. Det beror på att det uppstår växthuseffekt genom kondensstrimmor. Därför åsätts vanligtvis utsläpp från flyg en högre utsläppsfaktor, RFI-faktor (Radiative Forcing Index). Denna har i klimatberäkningen satts till 2,0, vilket betyder att utsläppet uppräknas 2 ggr i förhållande till koldioxidvärdet i det bränsle som förbrukats.

Nyckeltal

Genom att relatera utsläppen till nyckeltal erhålls ett intensitetsmått vid sidan av de absoluta utsläppen. Utsläppen har ställts i relation till följande indikatorer:

- Kontorsyta i kvadratmeter
- Antal heltidsanställd personal (FTE)
- Utlåning MSEK

Datakvalitet

Data kan antingen var *aktuella*, d.v.s. hämtade från bokföring, rapporter etc, eller *estimerade*, dvs uppskattade enligt någon beräkningsmetod. För 2019 baserar sig 100,0 % av utsläppen på aktuella data. Det innebär att datakvaliteten generellt är mycket hög.

Resultat

Data i tabellerna visar utsläpp av växthusgaser uttryckta som koldioxidekvivalenter CO₂e. Redovisningen görs i ton CO₂e om inget annat sägs.

Avrundningar har gjorts för att undvika decimaler

Totala emissioner

De totala utsläppen för SBAB 2019 uppgick till 533,7 tCO₂e. Det är en ökning med 176,0 procent jämfört med 2018.

Tabellen visar utsläppen från 2010 och framåt.

Emissioner tCO ₂ e	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Totalt	533,7	193,3	183,8	186,0	158,6	170,9	200,2

Tabell 1. Totala emissioner.

Sett över hela den period som SBAB mätt sin klimatpåverkan sedan 2011 är 2019 det år med högst uppmätta klimatfotavtryck.

Emissioner uppdelade på scope

Emissioner tCO ₂ e	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Scope 1	12,3	12,4	17,1	17,1	13,7	12,6	10,0
Scope 2	39,6	23,5	22,6	32,7	54,5	86,0	89,4
Scope 3	481,8	157,4	144,1	136,2	90,4	72,2	100,8
Totalt	533,7	193,3	183,8	186,0	158,6	170,9	200,2

Tabell 2. Emissioner uppdelade per scope. Avrundningar har gjorts.

Denna tabell visar att merparten av alla utsläpp kommer från scope 2 och 3. Tillsammans svarar dessa för 98 procent.

Utsläpp uppdelat per utsläppskälla

Tabellen visar utsläppen från samtliga utsläppskällor som uppmätts.

Emissioner tCO2e	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Fjärrvärme	26,0	24,7	23,9	25,2	45,4	69,7	71,6
El	26,5	12,1	10,8	14,2	15,0	16,6	18,1
Vattenförbrukning	0,3	0,4					
Avfall till förbränning	0,4	0,06	0,4	2,6	0,2	0,05	0,06
Tjänstebilar	15,4	15,5	21,4	20,5	15,0	13,3	11,1
Flyg	131,6	130,3	115,9	108,2	65,7	59,3	85,9
Tåg	0,4	0,4	0,4	1,5	1,32	1,1	1,2
Kopieringspapper	0,7	0,5					
Personalens bilar	11,7	5,6	7,3	11,4	16,0	10,8	12,4
Taxi	3,3	3,6	3,7	2,4			
Serverhallar	88,6						
IT-utrustning	209,2						
Hotellnätter	19,6						
Totalt	533,7	193,3	183,8	186,0	158,6	170,9	200,2

Tabell 3. Samtliga uppmätta emissionskällor.

IT-utrustning (personalens datorer och telefoner) och flygresor är de två dominerande utsläppskällorna. Tillsammans svarar de 2019 för 340 tCO2e eller 64 procent. Mätning av klimatpåverkan för IT-utrustning är nya för året. Flygresorna har ökat +1%. Elförbrukningen har ökat med 119% hela den ökningen står nya måtenheten Booli för.

Utsläpp från flygresor

En närmare analys av flygresorna görs i tabellen nedan.

Emissioner från flyg tCO2e	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Korta	58,3	45,8	46,4	51,5	43,8	34,5	45,5
Medel	29,8	47,7	12,1	23,7	20,6	19,0	31,3
Långa	43,5	36,8	57,4	33,0	1,3	5,8	9,0
Totalt	131,6	130,3	115,9	108,2	65,7	59,3	85,9

Tabell 4. Emissioner per flygdistans. Avrundningar har gjorts.

Korta flygningar har per passagerarkilometer störst klimatpåverkan medan långa flygningar har lägst. Det beror på att start och landning ger större utsläpp än den horisontella flygningen. Korta sträckor innebär flygningar inom Norden. Medel inom Europa och Långa interkontinentala flyg.

För 2019 ligger flygresorna på en något högre nivå än föregående år, en ökning med +1%, jämfört 2018.

Ökning har skett på korta resor (+27%) medan flygresor har minskat på medellånga (-37%) och långa sträckor (18%).

De nyckeltal som används är:

- Utsläpp i relation till antal heltidsanställda
- Utsläpp i relation till golvyta, m²
- Utsläpp i relation till utlåningsvolym, MSEK

Nyckeltal	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Utsläpp kgCO ₂ e	533 700	193 300	183 800	186 000	158 600	170 900	200 200
Heltidsanställda *FTE	695	574	506	485	443	397	436
kgCO₂e/heltidsanställda	768	337	363	383	358	430	459
Golvnya, m ²	13 445	11 855	11 266	10 856	11 477	11 266	10 868
kgCO₂e/m²	40	16	16	17	14	15	18
Utlåning, MSEK	383 800	364 200	335 100	296 000	297 000	261 000	259 000
kgCO₂e/ Utlåning MSEK	1,39	0,53	0,55	0,63	0,53	0,65	0,77

Tabell 5. Nyckeltal för 2019, 2018, 2017, 2016, 2015, 2014, och 2013. Utsläppen redovisas i kgCO₂e. *FTE=FTE Heltidsekivalent (en måttenhet som motsvarar en anställd som arbetar heltid under ett år) vilket innebär att deltidare får räknas om till heltid

Av tabellen framgår att antalet heltidsanställda successivt ökat genom åren men med en minskning under 2014. Under 2019 har antalet heltidsanställda FTE ökat med 21,0 % (Booli). Det gör att intensitetsmättet utsläpp/heltidsanställd sett över hela perioden ökat från 459 kg för 2013 till 768 kg/FTE för 2019. Jämfört med generella data för tjänsteföretag är det fortfarande ett lågt värde.

Golvytan förändras i princip varje år pga olika anledningar som tex mer personal och flytt av kontor. 2019 har den ökat något beroende på tillkomst av Booli som en inkluderad måttenhet.

Utsläppen relaterade till utlåningsvolym visar på en högre nivå jämfört med 2018 (pga utökad mätning och område). Utlåningen ligger på en något högre nivå jämfört med 2018.

Energianvändning

Utsläppen för lokaler är relativt låga beroende på inköp av Bra Miljöval för el. Nedan redovisas energianvändningen för att analysera energieffektiviteten.

Energiåtgång lokaler	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Fjärrvärme, kWh	639 044	633 544	616 540	687 485	805 284	850 436	873 451
El, kWh	1 036 327	1 028 187	979 857	946 170	984 596	1 150 871	1 248 169
Totalt	1 675 371	1 661 731	1 596 397	1 633 655	1 789 880	2 001 307	2 121 620
Golvyta, m ²	13 445	11 855	11 266	10 856	11 477	11 266	10 868
kWh/m²	124	140	142	150	156	178	195
Årsförändring							
- el	+0,8 %						
- fjärrvärme	+0,9 %						

Tabell 6. Energianvändning.

Den totala energiförbrukningen för 2019 är 1 661 731 kWh. För 2018 är motsvarande förbrukning 1 596 397 kWh. Förbrukningen har alltså ökat totalt med 4,0%.

Relationen kWh/m² har minskat från 142 till 124 sedan 2018, vilket betyder att det har skett en förbättrad energieffektivisering, trots ökning av kontors golvyta. Ökningen i elförbrukning är 4,9 procentenheter, vilket främst beror på en ökning av golvytan. Förbrukningen av fjärrvärme har ökat med +2,7 procentenheter. För att få perspektiv på energiintensitetsvärdet 124 kan en jämförelse göras med statistik från Boverket¹. Där anges genomsnittet för energianvändning i kontorslokaler till 122kWh per kvadrat (a temp).

¹ Regeringsuppdrag M2001/2226/Hs. Redovisning av uppdrag avseende nyckeltal för energianvändning i byggnader.

Effekten av grön el

SBAB har Bra Miljöval el för samtliga sina kontor. Undantaget är Booli som ej redovisat köp av förnybar el, 14,2 ton Co2e beräknat på nordisk residualmix. I tabellen nedan görs en jämförelse.

Jämförelse vanlig el SBAB – Bra Miljövalel	2019	2018	2017	2016
Förbrukning kWh	1 036 327	1 028 187	979 857	946 170
Utsläpp enligt nordisk elmix tCO2e	38,8	29,2	34,4	94,6
Bra Miljöval tCO2e	12,2	12,1	10,8	14,2
Undvikna utsläpp tCO2e	26,6	17,1	23,6	80,4

Tabell 7. Undvikna utsläpp

Genom att SBAB köper miljömärkt el sker inte utsläpp i den omfattning som skulle varit fallet om man köpt vanlig el. För 2019 uppgår de undvikna utsläpp till 26,6 tCO2e

Avfall

Mängden avfall framgår nedan.

Avfall kg	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Till förbränning	10 004	20 115	6 704	13 600	11 000	4 200	6 000
Till återvinning	10 014	12 904	10 326	16 200	22 000	22 000	35 000
Totalt	20 018	33 019	17 030	29 800	33 000	26 200	41 000
Avfall/anställd	28,8	57,4	33,6	61,4	74,5	66,0	94,0

Tabell 8. Avfallsmängd

Reduktionspotential

Generellt finns det tre sätt att minska utsläppen av växthusgaser. Dessa är:

- Minska användning av fossil energi i köpta produkter / tjänster genom effektivisering och ändrat beteende
- Övergå till förnybar energi

- Klimatkompensera egna utsläpp eller välja leverantörer som kompenserar för de tjänster/produkter man köper

Minskad användning av fossil energi

Flygresor

Utsläppen uppgår till 131,6 tCO₂e och det är en ökning (+1%) jämfört med föregående år.

I många organisationer har man idag som praxis att resor som är kortare än 60 mil ska ske med tåg. Det förekommer också att man för att undvika övernattninng gör ena resan med tåg och tar flyg i den andra riktningen. Värt att notera att korta flygresor (flygresor inom Norden) har ökat med 27%

Beträffande resor generellt kan ett aktivt steg vara att göra resor till en fråga som avgörs av högre chef innan de får företas. Detta brukar direkt ge minskningar i storleksordningen 10–15%.

Att minska antalet flygresor genom en aktiv mötespolicy ger också kostnadsbesparingar.

För taxi bör alltid miljöbilar användas och det är möjligt att skriva sådana kontrakt med taxibolagen. Utfallet bör även följas upp för att möjliggöra feedback till medarbetarna.

Bilar

Genom att byta ut SBAB:s bilar mot mer klimatsmarta bilar, framför allt den dieseldrivna, kan ytterligare reduktion av utsläpp göras.

Beträffande personalens tjänsteresor med egen bil så uppgick utsläppen 2019 till 11,7 tCO₂e. Den har ökat med -108% jämfört med 2018. Genom att stimulera de anställda som har rätt att använda privat bil för tjänsteresor till inköp av miljöbilar kan utsläppen sannolikt reduceras med några ton. Det bör samtidigt övervägas om en del av bilresorna kan ersättas med tågresor.

Övriga utsläpp

Användningen av el ger relativt små utsläpp. Booli är den enda enhet som ej inte redovisar förnybar el, här finns en besparingspotential. SBAB:s förbrukning per ytenhet är dock möjlig att reducera ytterligare, vilket inte leder till så stora minskningar men däremot kostnadsbesparingar. Detta kan ske genom att ytterligare engagera personalen i energisparbeteende, något som kan kräva utbildning. En stor möjlig förbättring är att förlänga användningstiden av medarbetarnas IT-utrustning, potentialen bedöms kunna vara uppemot 30% (71 ton CO₂e/år). Lejonparten av serverhallarnas el är förnybar, två serverhallar kvarstår. Övriga utsläppen som SBAB:s verksamhet ger upphov till är så små att de utifrån en väsentlighetsprincip inte är tillräckligt stora för att föranleda åtgärder. Fokus föreslås i stället läggas på att utöka mätningarna att omfatta fler utsläppskällor (se Förslag på utvidgad mätning).

Dataförbättring

Datakvalitet			
Scope 1			
Egna bilar			
Scope 2			
Elförbrukning			
Fjärrvärme			
Scope 3			
Avfall till förbränning			
Avfall till återvinning			
Personalens bilar			
Serverhallar			
Flygresor			
Tåg			
Taxi			
Hotellnätter			
Serverhallar			

Figur 1. Färgsymboler som illustrerar datakvalitet

Färgsymboler

- Grön god kvalitet
- Gul medelgod kvalitet eller blandad kvalitet
- Röd Låg kvalitet

Egna bilar. Baseras på förbrukning av drivmedel vilket är bästa datakvalitet.

Elförbrukning för Booli, serverhallar. Ej 100% förnybar el

Personalens bilar. Mer exakta data beträffande typ av bilbränsle och bilstorlek skulle öka datakvaliteten idag redovisas t.ex. körda km för privatbilar i klump utan redovisning av typ av bilbränsle.

Datakvaliteten generellt är god, även om vissa förbättringar kan göras. Viktigast är att förfina data gällande elförbrukning för Booli samt serverhallar. Därefter kommer dataförbättring för avfall.

Förslag på utvidgad mätning

GHG Protocol rekommenderar i nya anvisningar som publicerades 2013 att redovisning av scope 3 utökas. Under 2019 har det skett betydande utökningar av mätomfånget. De utsläpp som kan övervägas för SBAB är:

- Personalens resor till och från arbetet
- Tjänsteresor med hyrbil
- Genom att få kännedom om drivmedel för hyrbilar och personalens bilar kan uppströms utsläpp också mätas.
- Representationsmåltider
- Frukt och kaffe
- Trycksaker
- Investeringar och utlåning

När det gäller redovisning av fler utsläpp bör det ses som en process som får ta ett antal år. Principen bör vara att utgå från:

- materialitet
- tillgänglighet av data
- symbolisk betydelse

Att ytterligare förfina redovisningen av tjänsteresor torde vara enkelt, eftersom data för redovisning av hyrbilar finns.

Trycksaker har symboliskt värde, eftersom det sammanhänger med sparåtgärder och att vara klimatsmart på kontoret, det vill säga undvika utskrifter respektive att kopiera på båda sidor av pappret.

Utsläpp från konsumtion av frukt och kaffe är också av symbolisk karaktär. Data finns tillgängliga från leverantör.

Omfattningen av representationsmåltider är okänd, varför storleken på utsläppen är svårbedömda.

Ur materialitetssynpunkt är personalens resor till arbetet ett utsläpp som bör inkluderas och ges prioritet. Genom att skapa medvetenhet och genom införande av olika stimulansåtgärder kan dessa utsläpp minskas. Många företag ser sådana åtgärder som inslag i hälsofrämjande program. U&We kan bistå med metodik för att göra mätningar.

Klimatredovisning av investeringar och utlåning är en fråga som alltmer kommer upp på dagordningen för finansiella institutioner. Förutom att intresset väckts hos sparare och investerare, finns idag ett starkt tryck från miljöorganisationer och aktionsgrupper att dessa företag ska lämna uppgifter om engagemang som har stor fossil påverkan och som innebär fortsatt utvinning av fossila tillgångar. Det finns också affärsrisker i sådana engagemang, eftersom man kan förvänta politiska åtgärder som höjer kostnaden för fossil utvinning, vilket kan leda till "stranded assets", vilket innebär värdeminskning och försämrade möjligheter att betala tillbaka krediter.

För SBAB kan ett första steg vara att utveckla en mätmetodik för att få ett begrepp om storleksordningen på de utsläpp som affärsverksamheten ger upphov till. Det kan redan nu sägas att dessa utsläpp kommer att vida överstiga de utsläpp som härrör från organisationens egen verksamhet. Att utveckla en sådan mätmetodik rekommenderas, eftersom det ger ytterligare kriterier vid engagemang, antingen det gäller investeringar i fastigheter, gröna obligationer, eller utlåning. Resultatet kan kanske leda till marknadsmässiga differentieringar av räntesatser för att styra utlåning mot objekt med låga utsläpp. Alltså finns det en direkt affärskoppling.

Utökning av mätomfånget leder till ökade totala utsläpp. Detta gör att klimatrappporteringen måste ta hänsyn till detta. SBAB bör besluta om ett basår från vilket jämförelser görs av absoluta och relativa utsläpp. En metodik bör tas fram för hur sådana redovisningar görs och kommuniceras, liksom vilken policy som ska tillämpas för att göra omräkning av tidigare års utsläpp, när nya utsläppskällor adderas eller strukturella förändringar av organisationen görs.

Reduktionsmål

SBAB rekommenderas att inleda en process där reduktionsmål planeras. Samtidigt bör den föreslagna utökningen av mätomfång beslutas för 2020, så att kortsiktiga och långsiktiga reduktionsmål kan sättas med början 2021. En sådan process bör inkludera de olika kontoren och medarbetarna.